

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพสังกัดกรมสุขภาพจิตเกี่ยวกับขอบเขตการปฏิบัติงานพยาบาลภายใต้การปฏิรูประบบบริการสุขภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานผู้ป่วยจิตเวชตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ในโรงพยาบาลจิตเวชที่สังกัดกรมสุขภาพจิต ในปี 2546 จำนวน 12 แห่งมีจำนวนทั้งสิ้น 916 คน คือ โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ โรงพยาบาลศรีธัญญา โรงพยาบาลสวนปรุง สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ โรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชนครินทร์ โรงพยาบาลจิตเวชเลยราชนครินทร์ โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ โรงพยาบาลจิตเวชนครสวรรค์ราชนครินทร์ โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ โรงพยาบาลจิตเวชนครราชสีมาราชนครินทร์ และโรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์

กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการกำหนดขนาดและเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ เมื่อกำหนดระดับความเชื่อมั่น .95 ความคลาดเคลื่อน .05 (Yamane, อ้างใน ประคอง กรรณสูต, 2542) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน

เนื่องจากวิธีการรวบรวมข้อมูลใช้การส่งแบบสอบถาม ซึ่งคาดว่าจะได้รับแบบสอบถามคืนประมาณ 80 % ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามเพิ่มจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้อีกประมาณ 20 % (Lameshow, Hosmer, Kler & Lwanga อ้างใน ดวงเดือน ไชยน้อย, 2544) รวมกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา 334 คน

2. วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบสัดส่วน (proportional sampling) จากประชากร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาล คำนวณโดยใช้การเทียบสัดส่วนประชากร

2.2 แต่ละโรงพยาบาลจากรายชื่อพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณสมบัติตามกำหนด ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่จนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่คำนวณไว้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพในแต่ละโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ศรีธัญญา	195	71
2. สถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์	53	19
3. สอนปรุง	110	40
4. จิตเวชนครสวรรค์	18	7
5. จิตเวชนครพนม	21	8
6. จิตเวชนครราชสีมา	59	22
7. จิตเวชขอนแก่น	69	25
8. สอนสราญรมย์	168	61
9. พระศรีมหาโพธิ์	133	48
10. จิตเวชเลย	8	3
11. จิตเวชสระแก้ว	2	1
12. จิตเวชสงขลา	80	29
รวม	916	334

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาเพิ่มเติม ประสบการณ์การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช ตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริการพยาบาล การได้รับวุฒิบัตรการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม การรับรู้ขอบเขตการปฏิบัติงานพยาบาลจิตเวชภายใต้การปฏิรูประบบบริการสุขภาพ สร้างโดยผู้วิจัยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับขอบเขตการปฏิบัติงานพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช จากนโยบายกรมสุขภาพจิต ขอบเขตการปฏิบัติงานพยาบาลของสภาการพยาบาล (2543) ร่วมกับแนวคิดการปฏิบัติงานพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เป็นขอบเขตการปฏิบัติงาน	3
ไม่แน่ใจว่าเป็นขอบเขตการปฏิบัติงาน	2
ไม่ใช่ขอบเขตการปฏิบัติงาน	1

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) และความเที่ยง (reliability) มีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลจิตเวช ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำผลการตรวจสอบแบบสอบถามส่วนที่ 2 มาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) ซึ่งค่าที่ได้เท่ากับ .96 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา แก้ไขปรับปรุง ก่อนนำแบบสอบถามดังกล่าวไปหาความเที่ยง

2. การหาความเที่ยง (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสวนปรุงเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย แล้วนำมาคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.94

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ มีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษรในหนังสือขอความร่วมมือการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงต่อผู้ตอบแบบสอบถามว่าคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีเปิดเผยให้เกิดผลเสียหาย ข้อมูลที่ได้จะไม่มีผลต่อการประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงาน การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะภาพรวมไม่เปิดเผยเป็นรายบุคคล และจะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้นและหากไม่ประสงค์จะตอบแบบสอบถามก็สามารถปฏิเสธได้ และจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลจิตเวชทั้ง 12 แห่ง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลทั้ง 12 แห่ง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลที่โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ด้วยตนเอง และจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาล 11 แห่งตามจำนวนของแต่ละโรงพยาบาลตามที่คำนวณได้ในซองที่ส่งให้มีซองติดแสตมป์ จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย รวมทั้งสิ้น 334 ฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาจำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.2 ของแบบสอบถามที่ส่งไป นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.0 ของแบบสอบถามที่ส่งไป
4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) มัชฌิมฐาน (median) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพสังกัดกรมสุขภาพจิตเกี่ยวกับขอบเขตการปฏิบัติงานพยาบาลภายใต้การปฏิรูประบบบริการสุขภาพ โดยสถิติในการวิจัย คือ ความถี่และร้อยละของแต่ละข้อในแต่ละตัวเลือก และหาร้อยละโดยรวมของผู้ที่ตอบในข้อที่เลือกกว่าเป็นขอบเขตการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน โดยนำเอาร้อยละของผู้ที่เลือกตอบว่าเป็นขอบเขตการปฏิบัติงานในแต่ละข้อทั้งหมดรวมกัน หารด้วยจำนวนข้อในแต่ละด้านนั้น